

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Затверджено

Вченою радою факультету соціальної педагогіки
та психології

назва фак.-ту, інституту

протокол № 2 від 26 вересня 2024 р.

Голова Вченої ради, декан (директор)

О. В. Пономаренко
ініціали, прізвище

ПЕДАГОГІКА ТУРИЗМУ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
ступеня доктора філософії

зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

код та найменування спеціальності

освітньо-наукова програма Освітні, педагогічні науки

назва освітньо-наукової програми

Укладач:

Безкоровайна Л.В., професор кафедри туризму, рекреації та готельно-ресторанної справи,
доктор педагогічних наук, професор

Погоджено:

Гарант освітньо-наукової програми

підпис

О.І. Іваницький

ініціали, прізвище

Запоріжжя 2024

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна, заочна форми навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>01 Освіта/педагогіка</u>	вибіркова
		Цикл професійної підготовки
Змістових модулів – 2	Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 90		2-й
Освітньо-наукова програма <u>Освітні, педагогічні науки</u>		Лекції 16 год.
		Практичні 14 год.
Рівень вищої освіти: третій (доктор філософії)		Самостійна робота
		60 год.
		Вид підсумкового контролю: залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є опанування здобувачами знань сучасних питань педагогіки туризму, вмінь застосовувати їх під час власних досліджень, написання наукової роботи в галузі освітніх та педагогічних наук, а також у викладацькій практиці.

Основні завдання курсу:

- ознайомлення з актуальними питаннями сучасного стану туристичної освіти, з'ясування їх ролі в нинішньому соціальному, культурному, економічному, екологічному розвитку суспільства на регіональному, національному і міжнародному рівнях;

- встановлення доцільності вибору новітніх технологій, методів та прийомів щодо опрацювання теоретичних та практичних основ досліджень теорії та практики туристичної освіти;

- засвоєння особливостей роботи з нормативними документами щодо обґрунтування проблеми дослідження теорії та практики туристичної освіти;

- ознайомлення з доцільністю використання інформаційних технологій в ході дослідження теорії та практики туристичної освіти;

- визначення перспектив розвитку туристичної освіти, обґрунтування засад для її модернізації відповідно до позитивних світових практик, національних особливостей, процесів інтеграції, інформатизації; розвитку суспільства та розвитку туризму відповідно до стратегії 17-ти цілей сталого розвитку.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі повинні досягти таких програмних **компетентностей і програмних результатів навчання:**

Програмні компетентності	
ІК	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі освіти, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних

	знань та/або професійної практики, застосовувати новітні методології наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК 2	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК 3	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми
ЗК 4	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
СК2	Здатність здійснювати планування та виконання оригінальних досліджень, досягати наукових результатів, які створюють нові знання як в предметній області, так і в міждисциплінарних напрямках, і можуть бути опубліковані у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях 01 Освіта/Педагогіка та суміжних галузях
СК3	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру; оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень; складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень та комерціалізувати їх результати; здійснювати захист прав інтелектуальної власності
СК6	Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти, в тому числі міждисциплінарні, з урахуванням соціальних, економічних, екологічних, міжкультурних та правових аспектів; демонструвати лідерство та відповідальність під час їх реалізації.
Програмні результати навчання	
ПР Н1	Мати передові концептуальні та методологічні знання з предметної області та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій
ПР Н5	Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження за напрямом спеціальності та дотичних міждисциплінарних напрямків з використанням сучасних інструментів; оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень; складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень та комерціалізувати їх результати; здійснювати захист прав інтелектуальної власності
ПР Н7	Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми, визначати перспективи подальших наукових розвідок
ПР Н9	Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми із врахуванням соціальних, економічних, екологічних, етичних, міжкультурних, євроінтеграційних та правових аспектів

Преріквізити (передумови для вивчення дисципліни): успішне засвоєння обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки ОК7 «Теорія та методологія науково-педагогічних досліджень», ОК8 «Статистичні методи обробки результатів педагогічних досліджень засобами інформаційних технологій», ОК9 «Актуальні проблеми дослідження теорії та практики професійної освіти»

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи педагогіки туризму.

Тема 1. Особливості педагогіки туризму.

Основи педагогіки туризму: предмет, функції.

Тема 2. Сучасний стан туристичної освіти.

Нормативно-законодавчі основи туристичної освіти. Актуальні проблеми туристичної освіти. Міжпредметні зв'язки педагогіки туризму.

Змістовий модуль 2. Теорія і методика туристської освіти.

Тема 3. Мета і завдання туристичної освіти.

Закономірності туристичної освіти. Принципи туристичної освіти. Аксіоми туристичної освіти. Естетичні функції педагогіки туризму.

Тема 4. Методи навчання в туристичній освіті та їх класифікація.

Методологічні засади формування стандартів туристичної освіти. Інноваційні освітні технології підготовки фахівців туристичної галузі Підготовка майбутніх фахівців туристичної галузі та організація виробничих практик. Моніторинг якості туристської освіти.

Змістовий модуль 3. Історія становлення туристичної освіти.

Тема 5. Історія становлення туристичної освіти в країнах світу.

Історія становлення і розвитку туристичної освіти в Україні.

Тема 6. Перспективи розвитку туристичної освіти.

Перспективні напрями розвитку туристичної освіти в країнах світу та в Україні.

Змістовий модуль 4. Зарубіжний досвід професійної підготовки майбутніх фахівців туристичного напрямку в закладах вищої освіти.

Тема 7. Особливості організації туристської освіти в країнах світу.

Законодавчі основи туристичної освіти у світі. Моніторинг якості туристської освіти. Практика підготовки туристичних кадрів у європейських країнах. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців туристичного напрямку в освітньому просторі країн Америки та Азіатсько-Тихоокеанського регіону.

Тема 8. Тенденції розвитку сучасного світового туризму та їх вплив на туристичну освіту.

Стратегія сталого розвитку туризму відповідно до 17-ти цілей сталого розвитку. Світові тенденції розвитку туризму. Тенденції розвитку туризму в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л.	прак т.	сам. роб.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Основи педагогіки туризму..				
Тема 1. Особливості педагогіки туризму.	7	2	2	2
Тема 2. Сучасний стан туристичної освіти.	8	2	2	3
Разом за змістовим модулем 1	15	4	4	5
Змістовий модуль 2. Теорія і методика туристської освіти.				
Тема 3. Мета і завдання туристичної освіти.	7	2	2	2
Тема 4. Методи навчання в туристичній освіті та їх класифікація.	8	2	2	3
Разом за змістовим модулем 2	15	4	4	5
Змістовий модуль 3. Історія становлення туристичної освіти.				
Тема 5. Історія становлення туристичної освіти в країнах світу.	7	2	2	2

Тема 6. Перспективи розвитку туристичної освіти.	8	2	2	3
Разом за змістовим модулем 3	15	4	4	5
Змістовий модуль 4. Зарубіжний досвід професійної підготовки майбутніх фахівців туристичного напрямку в закладах вищої освіти.				
Тема 7. Особливості організації туристської освіти в країнах світу.	7	2	1	2
Тема 8. Тенденції розвитку сучасного світового туризму та їх вплив на туристичну освіту.	8	2	1	3
Разом за змістовим модулем 4	15	4	2	5
Змістовий модуль 5. Підсумкове тестування				10
Разом за змістовим модулем 5				10
Змістовий модуль 6. Підготовка доповіді для наукової конференції				20
Разом за змістовим модулем 6				20
Усього годин	90	16	14	60

5. Теми лекційних занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Основи педагогіки туризму		
1	Тема 1. Особливості педагогіки туризму.	2
2	Тема 2. Сучасний стан туристичної освіти.	2
	Разом за змістовим модулем 1	4
Змістовий модуль 2. Теорія і методика туристської освіти.		
3	Тема 3. Мета і завдання туристичної освіти.	2
4	Тема 4. Методи навчання в туристичній освіті та їх класифікація.	2
	Разом за змістовим модулем 2	4
Змістовий модуль 3. Історія становлення туристичної освіти.		
5	Тема 5. Історія становлення туристичної освіти в країнах світу.	2
6	Тема 6. Перспективи розвитку туристичної освіти.	2
	Разом за змістовим модулем 3	4
Змістовий модуль 4. Зарубіжний досвід професійної підготовки майбутніх фахівців туристичного напрямку в закладах вищої освіти.		
7	Тема 7. Особливості організації туристської освіти в країнах світу.	2
8	Тема 8. Тенденції розвитку сучасного світового туризму та їх вплив на туристичну освіту.	2
	Разом за змістовим модулем 4	4
Усього годин		16

6. Теми практичних занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин
--------	------------	-----------------

Змістовий модуль 1. Основи педагогіки туризму		
1	Тема 1. Особливості педагогіки туризму.	2
2	Тема 2. Сучасний стан туристичної освіти.	2
	Разом за змістовим модулем 1	4
Змістовий модуль 2. Теорія і методика туристської освіти.		
3	Тема 3. Мета і завдання туристичної освіти.	2
4	Тема 4. Методи навчання в туристичній освіті та їх класифікація.	2
	Разом за змістовим модулем 2	4
Змістовий модуль 3. Історія становлення туристичної освіти.		
5	Тема 5. Історія становлення туристичної освіти в Україні.	2
6	Тема 6. Перспективи розвитку туристичної освіти.	2
	Разом за змістовим модулем 3	4
Змістовий модуль 4. Зарубіжний досвід професійної підготовки майбутніх фахівців туристичного напрямку в закладах вищої освіти.		
7	Тема 7. Особливості організації туристської освіти в країнах світу.	1
8	Тема 8. Тенденції розвитку сучасного світового туризму та їх вплив на туристичну освіту.	1
	Разом за змістовим модулем 4	2
Усього годин		14

7. Самостійна робота

№ теми	Назва теми	Кіл-ть годин
Змістовий модуль 1. Основи педагогіки туризму		
1	Особливості педагогіки туризму.	2
2	Сучасний стан туристичної освіти.	2
3	Актуальні проблеми туристичної освіти.	1
	Разом за змістовим модулем 1	5
Змістовий модуль 2. Теорія і методика туристської освіти.		
4	Мета і завдання туристичної освіти.	2
5	Методи навчання в туристичній освіті та їх класифікація.	2
6	Естетичні функції педагогіки туризму.	1
	Разом за змістовим модулем 2	5
Змістовий модуль 3. Історія становлення туристичної освіти.		
7	Історія становлення туристичної освіти в країнах світу.	2
8	Історія становлення і розвитку туристичної освіти в Україні.	2
9	Перспективні напрями розвитку туристичної освіти в країнах світу та в Україні.	1
	Разом за змістовим модулем 3	5
Змістовий модуль 4. Зарубіжний досвід професійної підготовки майбутніх фахівців туристичного напрямку в закладах вищої освіти.		
10	Особливості організації туристської освіти в країнах світу	2
11	Практика підготовки туристичних кадрів у європейських країнах.	2

12	Тенденції розвитку сучасного світового туризму та їх вплив на туристичну освіту.	1
	Разом за змістовим модулем 4	5
Змістовий модуль 5. Підсумкове тестування		10
Разом за змістовим модулем 5		10
Змістовий модуль 6. Підготовка доповіді на наукову конференцію		20
Разом за змістовим модулем 6		20
Усього годин		60

8. ВИДИ КОНТРОЛЮ І СИСТЕМА НАКОПИЧЕННЯ БАЛІВ

№ змісто-вог о модуля	Види контролю та контрольні заходи	Кіл-ть балів
<i>Поточний контроль</i>		
1.	Самостійна робота. Проаналізувати на основі літературних джерел особливості педагогіки туризму.	4
2.	Самостійна робота. Здійснити на основі літературних джерел розгляд теоретико-методологічних складників туризмознавства	4
3.	Самостійна робота. Здійснити розгляд нормативних документів щодо туристичної освіти	4
4.	Доповідь. Особливості педагогіки туризму	4
5.	Дискусія. В чому полягають методи навчання в туристичній освіті? Наведіть їх класифікацію	4
6.	Самостійна робота. Проаналізувати історію становлення туристичної освіти в країнах світу.	4
7.	Самостійна робота. Проаналізувати сучасний стан туристичної освіти.	4
8.	Самостійна робота. Перспективи розвитку туристичної освіти	4
9.	Есе. Мета і завдання туристичної освіти.	4
10.	Самостійна робота. Проаналізувати особливості організації туристської освіти в країнах світу	4
11.	Доповідь. Методи навчання в туристичній освіті та їх класифікація	4
12.	Есе. Історія становлення туристичної освіти в Україні.	4
13.	Самостійна робота. З'ясувати тенденції розвитку сучасного світового туризму та їх вплив на туристичну освіту в Україні	4
14.	Самостійна робота. Особливості організації туристської освіти в країнах світу	4
15.	Есе. Тенденції розвитку туризму та їх вплив на туристичну освіту країн світу (за вибором)	4
<i>Загалом за поточним контролем</i>		60
<i>Підсумковий контроль</i>		
	Залік, у т.ч.	40

	<i>Тестування у системі Moodle</i>	20
	<i>Завдання:</i> 1. <i>Обрати одну із запропонованих тем, розміщених на платформі Moodle.</i> 2. <i>Обґрунтувати актуальність та необхідність вивчення цього питання.</i> <i>Підготувати наукову доповідь із обраної теми з презентацією в зручному форматі. Підготувати доповідь, наукову статтю для участі в науковій конференції.</i>	20
	Разом:	100

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

№ №	Контрольні заходи	Критерії оцінювання
<i>Поточний контроль</i>		
1	Доповідь	Максимальна кіл-ть балів – 3. При цьому оцінюється глибина розуміння обраної теми доповіді (1 бал), логічність та послідовність викладення матеріалу (1 бал), відповіді на питання (1 бал)
2	Самостійна робота	Максимальна кіл-ть балів – 3. При цьому оцінюється правильність і повнота виконаного завдання: виконано правильно, повністю із застосуванням оригінального підходу (3 бали)
4	Есе	Максимальна кіл-ть балів – 2. При цьому оцінюється обґрунтованість та переконливість автора (1 бал), логічність та послідовність викладу матеріалу, якість мовлення та грамотність (1 бал)
5	Дискусія	Максимальна кіл-ть балів – 2. При цьому оцінюється глибина розуміння теми дискусії та ступінь аргументації висловлюваних думок (1 бал), уміння відстоювати свою точку зору, бути логічним та послідовним, активність та ініціативність (1 бал)
<i>Підсумковий контроль</i>		
5	Тестування	Максимальна кіл-ть балів – 20. Тест складається з 10 питань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.
6	Наукова доповідь із презентацією	Максимальна кіл-ть балів – 20. При цьому оцінюється актуальність обраної теми (5 балів), логічність та послідовність викладення результатів досліджень (5 балів), обґрунтованість висновків (5 балів), стиль наукового мовлення й грамотність (5 балів)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		

D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Безкоровайна Л. В. Професійна підготовка майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2017. 370 с.
2. Безкоровайна Л. В. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Запоріжжя, 2018. 713 с. URL: <http://surl.li/cidsq>
3. Безкоровайна Л. В. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Запоріжжя, 2018. 43 с. URL: <http://surl.li/fwiil>
4. Дишко О.Л. Підготовка майбутніх фахівців фізичної культури до використання засобів туризму в оздоровчо-рекреаційній діяльності. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 68, т. 1, 2023. С. 245–250.
5. Дудорова Л. Ю. Формування готовності майбутніх учителів до організації шкільного туризму (теоретико-методичний аспект): монографія. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. 424 с.
6. Мальська М.П., Паньків Н.М., Ховалко А.Б. Світовий досвід розвитку туризму: підручник. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 244 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

1. Безкоровайна Л., Боровських О. Логістика проєктування інформаційного освітнього середовища в підготовці майбутніх фахівців із туризму та готельно-ресторанної справи в закладі вищої освіти. *Журн. «Наукові інновації та передові технології»*. № 4 (32) 2024. <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/issue/view/226>
2. Безкоровайна Л., Літвінова-Головань О., Кацаєва К. Проєктування сталого розвитку туризму як основи туризмологічного знання в системі підготовки фахівців із туризму і гостинності. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика* : зб. наукових пр. / Гол. ред. Г. Шевченко. Вип. 2 (106). Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. С. 18-23.
3. Педагогіка туризму: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В. Федорченко, Н. Фоменко, М. Скрипник, Г. Цехмістрова. К. : Видавничий Дім «Слово», 2004. 296 с.
4. Роль та значення індустрії туризму й гостинності у розвитку територій, громад, держави: монографія За заг. редакцією д. е. н., проф. М. Ю. Барна. Львів: ЛТЕУ, 2022. 264с.
5. Петренко Л., Кучерявий О., Лавріненко О. (2024) *Теоретичні і методичні засади підготовки майбутнього викладача закладу вищої педагогічної освіти до професійної діяльності в умовах цифровізації суспільства*: монографія. Вид-во ТОВ «Юрка Любченка», м. Київ, Україна. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742808/>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Resolution adopted by the General Assembly on 22 December 2015 (2015). URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ares70d186_en.pdf
2. World Tourism Organization. UNWTO. URL: <http://media.unwto.org/ru/annual-reports>
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
5. Онлайн бібліотека наукових підручників URL: <http://textbook.com.ua/psihologiya/>
6. Про схвалення Концепції популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі від 11 жовт. 2016 р. №739-р Київ. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/249407991>
7. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. Відомості ВР України. 1995. № 31. Ст. 241. Із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII (222-19) від 02.03.2015 р., Відомості ВР України. 2015. № 23. ст. 158. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1282-15>.
8. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 24 – Сфера обслуговування, спеціальність 242 – Туризм. URL: <chrome-extension://gfgpkeplngchpmcippidfhmbhlljhoo/pdf-viewer.html?file=https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/242-Turizm-bakalavr.21.01.22.pdf>